

SIGNERAT

Nicke Sjödin



Tankar i Juletid

När detta skrivs är det snart december, och alla har väl börjat fila på sina önskelistor. Julhandeln lär väl även i år liksom alla tidigare år slå alla rekord, och vi ska kappas om att köpa sånt som ingen behöver till såna som redan har allt. Hur väl minns jag inte min barndoms enkla önskningar inför helgen och all glädje vi kände. De små ögonen tindrade och de små läpparna formade jubelbudskapet: "Hurra, hurra, nu är det snart jul och då får vi ha kammardörren öppen!" Året om bodde man i köket men på julaftonen öppnades kammardörren och man fick se en julgran och äta en apelsin. Det mjuka papperet som apelsinen låg i kom till god användning på utedasset senare.

Nu bara äter man sig fördärvad den där helgen. Man börjar förstå varför det om senaste julen brukar heta 'sistlidna' jul. För nog är det ett lidande allt, särskilt om man som jag aldrig kan lära mig äta av det där gående julbordet. Jag blir aldrig rutinerad. Ändå brukar jag noga studera de vana julbordshabituéerna, de som cirklar runt bordet i ytterkurva och vänstervarv, spanar och spejar, nosar och sniffar - och rätt som det är låter de en katapultliknande arm skjuta fram genom muren av köande och dreglande matgäster, och vips har de kloat fast en bit hummer eller ett stycke rökt ål. Sen cirkulerar de vidare på jakt efter nåt ännu läckrare.

Det där klarar aldrig jag. Redan i sydöstra hörnet av det dignande bordet har jag lassat tallriken full med potatis och sill i dill och sill i olja och sill i tomat och sill i kapprock och sill i fan och hans mormor...ja, vad blir man? Tvärmätt, givetvis, och det är väl ändå inte det som är meningen.

Det var mycket enklare vid min barndoms julbord därhemma i torpköket. En

skinka stor som en Skandiabonus, ett fat med lutfisk och en skål med risgrynsgröt - inga frustrerande valsituationer vid det bordet inte. Jo, visst ja, utan grisfötter blir det ju ingen riktigt jul - särskilt inte för grisen, så några lätt lurviga sådana fanns också där på ett fat.

Ett år minns jag att vi hade läst om nå nymodighet som kallades 'dopp i gryta'. Tillredningen av den rätten gick till så att man lade ett stycke bröd i den bubbelkokande skinkbuljongen, varpå det hela var färdigt. Inte lät det vidare gott, men en jul lyckades jag få gehör för det gallsrikande kravet på dopp i gryta,

Nu var det på det viset att det enda bröd vi använde, det var mammas asgoda och spröda hembakta tunnbröd. Jag tog en bit av detta bröd och släppte ner den i den kokande buljongen, och vad hände? Brödbiten försvann, förintades, gick hem till Gud, Jag kunde lika gärna ha släppt ner den i en skål med svavelsyra. Jag letade och letade, men icke. Än idag vet jag inte vart den tog vägen. Experimentet med dopp i gryta upprepades aldrig.

Nån jultomte såg jag inte förrän jag gjorde lumpen - förlåt, min militärtjänst. Det visade sig vara en fryntlig och utklädd överfurir som skulle på maskeradbal på underbefälsmässen. Jag minns att jag tänkte att här får vi anmärkning på klädseln så fort man lämnat den minsta lilla gyfknapp oknäppt, men överheten får minsann sjava omkring klädd hur som helst den.

I den mån julklappar förekom 'kastades' de in till den som skulle få dem. Man smög i mörkret till närmaste granne, gläntade på köksdörren och slängde med full kraft paketet in över golvet (det var väl den seden som gjorde att man sällan gav bort Orreforsvaser i julklapp). Därvid störtade gårdsfolket upp och ut för att jaga ikapp inkastaren och traktera denne

med nötter, knäck och Jägerbrännvin (om vederbörande hade åldern inne).

Som kastare var man med andra ord mån om att bli upphunnen för att inte gå miste om ovan nämnda gudslån - huvudregeln var att om kastaren hann innanför egna hemmets dörr så var han lika oätkomlig som en politiker som gjort nåt fel. Närmade man sig hemmafartun fanns bara ett att göra - kasta sig omkull i en snödriva högljutt klagande över de hala skorna och därmed låta sig infångas.

Sånt där görs inte numera ens i mina barndomstrakter. Nu finns det ju tomtar och en hel del annat oknytt snart sagt överallt.

Nicke Sjödin